

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	5
PŘEDMLUVA	7
1. HISTORICKÝ ÚVOD (RNDr. Božena Novotná, CSc.)	9
2. VÝVOJ TERATOLOGIE JAKO VĚDNÍHO OBORU (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	12
3. ZÁKLADNÍ POJMY (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	14
4. PŘÍČINY VZNIKU VROZENÝCH VAD (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	16
5. ZÁKLADNÍ PRINCIPY TERATOGENEZE (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	17
6. ZÁKLADNÍ PROJEVY VÝVOJOVÉHO POŠKOZENÍ (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	21
6.1 Letalita – prenatální ztráty	21
6.2 Velké vrozené vady – tvarová odchylka od normy	23
6.2.1 Prenatální ztráty plodů s velkou vrozenou vadou	25
6.3 Malé vrozené vady manifestující se funkčním defektem	25
6.4 Intrauterinní růstová retardace a nízká porodní váha	26
7. MECHANISMY VZNIKU VÝVOJOVÝCH VAD (RNDr. Božena Novotná, CSc., doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	27
8. TESTOVÁNÍ EMBRYOTOXICITY A DETEKCE TERATOGENŮ (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	30
8.1 Testy na laboratorních savcích	30
8.2 Alternativní testy	31
8.2.1 Testování na zárodku kuřete – metoda CHEST	32
9. KLASIFIKACE LÁTEK TERATOGENNÍCH PRO ČLOVĚKA (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	38
10. PROKÁZANÉ LIDSKÉ TERATOGENY (RNDr. Božena Novotná, CSc.)	39
10.1 Fyzikální faktory	39
10.1.1 Radiace	39
10.1.2 Hypertermie	39
10.2 Biologické faktory	40
10.2.1 Virové infekce	40

10.2.2 Bakteriální infekce	42
10.2.3 Parazitární infekce	42
10.3 Chemické faktory	42
10.3.1 Léky	42
10.3.2 Chemikálie v zevním prostředí	50
10.4 Mateřské faktory	55
11. DÁVKA A ODPOVĚĎ V TERATOLOGII	
(RNDr. Božena Novotná, CSc., doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	59
11.1 Transformace projevů embryotoxicity	59
11.1.1 Teratogenní versus letální efekt	59
11.1.2 Změny malformačního spektra	60
12. VRESIDUÁLNÍ TERATOGENEZE A EPIDEMIOLOGIE VROZENÝCH VAD	
(doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	62
12.1 Incidence vrozených vad a epidemiologie rozštěpů	64
13. SEX RATIO (doc. MUDr. MIROSLAV PETERKA, DSc., RNDr. BOŽENA NOVOTNÁ, CSc.)	66
13.1 Prenatální sex ratio	66
13.2 Novorozenecké sex ratio	66
14. NÁSLEDKY HAVÁRIE V ČERNOBYLU NA PRENATÁLNÍ POPULACI V ČR	
(doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	68
14.1 Radioaktivní mrak a celotělová radioaktivita	69
14.2 Novorozenecké sex ratio – listopad 1986	70
14.3 Ztráty mužských plodů v závislosti na dávce radiace	71
14.4 Možné příčiny selektivních ztrát mužských plodů	72
15. VROZENÉ VADY ZPŮSOBENÉ GENETICKÝMI FAKTORY (RNDr. Božena Novotná, CSc.)	73
16. POLYGENNĚ PODMÍNĚNÉ VADY	
(doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc., RNDr. Božena Novotná, CSc.)	74
16.1 Komplexní péče o pacienty s orofaciálními rozštěpy	74
17. MOŽNOSTI PREVENCE VROZENÝCH VAD (doc. MUDr. Miroslav Peterka, DSc.)	76
17.1 Rodiny s genetickým rizikem	77
17.2 Rodiny bez genetického rizika	77
18. VZTAH MEZI PROCESEM MUTAGENEZE A TERATOGENEZE	
(RNDr. Božena Novotná, CSc.)	79
DOSLOV	82
BIBLIOGRAFIE	84
DOPORUČENÉ ČTENÍ Z VÝVOJOVÉ BIOLOGIE A EMBRYOLOGIE	87
SLOVNÍČEK ODBORNÝCH VÝRAZŮ	88